

УДК 378.091.3:002.1:02:930.2-051

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3\(37\)-259-271](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3(37)-259-271)

Карпюк Дарина Романівна, PhD студентка кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, вул. Пирогова, 9, м.Київ, 01601, тел.: (099) 488-05-42, <https://orcid.org/0000-0001-5723-3479>

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

Анотація. Проблеми системи освіти щодо якісної підготовки фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах воєнного стану, з якими стикаються ЗВО, включають – зростання складності педагогічної діяльності, недостатнє методичне забезпечення для розвитку професійної компетентності, відсутність належної матеріально-технічної бази, просторову обмеженість та релокацію організації освітнього процесу. Питання удосконалення методичної організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи залишається актуальним, вимагає системного аналізу та комплексного рішення в реаліях цифрового суспільства в умовах соціальної турбулентності. Мета статті полягає в аналізі методичних аспектів організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах цифрової трансформації освітнього процесу.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у розробленні інноваційних педагогічних методик підвищить якість навчання, мотивацію здобувачів освіти, засвоєння професійних умінь та навичок, комунікативну мобільність. Доступність цифрового освітнього простору стимулює активність здобувачів освіти, сприяє їхній взаємодії з викладачами, розвитку креативності, критичного мислення, системи інтегрованих знань, міждисциплінарних та міжгалузевих зв'язків, систематизації інформації для ефективного виконання професійних обов'язків. Для забезпечення пріоритетності впровадження інноваційних методів фахової підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи актуальним залишається цифровізація освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Ключові слова: освітній процес, метод, методика, міждисциплінарність, фахова підготовка, цифрове суспільство, інформаційно-комунікаційні технології, заклад вищої освіти.

Karpiuk Daryna Romanivna, PhD Student of the management and innovative technologies of socio-cultural activity department, Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine, St. Pirogov, 9, Kyiv, 01601, tel.: (099) 488-05-42, <https://orcid.org/0000-0001-5723-3479>

METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE ORGANIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE BACHELORS IN INFORMATION, LIBRARY AND ARCHIVE AFFAIRS

Abstract. The problems of the education system regarding the quality training of specialists in information, library and archival affairs in the conditions of martial law, which are faced by higher education institutions, include – the increase in the complexity of pedagogical activities, insufficient methodological support for the development of professional competence, the lack of an appropriate material and technical base, spatial limitations and relocation organization of the educational process. The issue of improving the methodological organization of the professional training of future bachelors in information, library and archival affairs remains relevant, requiring a systematic analysis and a comprehensive solution in the realities of a digital society in conditions of social turbulence. The purpose of the article is to analyze the methodological aspects of the organization of professional training of future bachelors in information, library and archival affairs in the conditions of digitalization of the educational process.

The use of information and communication technologies in the development of innovative pedagogical methods will increase some learning, the motivation of education seekers, the assimilation of professional skills and abilities, and communicative mobility. The availability of the digital educational space stimulates the activity of those seeking education, promotes their interaction with teachers, the development of creativity, critical thinking, the system of integrated knowledge, interdisciplinary and interdisciplinary connections, systematization of information for the effective performance of professional duties. To ensure the priority of the implementation of innovative methods of professional training of bachelors in information, library and archival affairs, digitalization of the educational process in higher education institutions remains relevant.

Keywords: educational process, method, method, interdisciplinarity, professional training, digital society, information and communication technologies, institution of higher education.

Постановка проблеми. Система освіти України потребує нових підходів до методичної організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах глобалізації процесів цифровізації, зростаючих потреб інформаційного суспільства, проблем забезпечення якості та безпеки життя. Модернізація традиційних методів фахової підготовки ґрунтується на використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, штучного інтелекту, засобів віртуальної та доповненої реальності. Науково-технічний прогрес розширює можливості освітнього процесу, сприяє формуванню цифрової компетентності здобувачів освіти, покращенню онлайн-комунікації не тільки на національному, а й на міжнародному рівнях.

Методичні інновації в організації освітнього процесу фахової підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи спрямовано на формування міждисциплінарних та міжгалузевих зв'язків, інтегративний підхід, які забезпечують високий рівень комунікативної мобільності, критичного мислення, креативності, самостійності у вирішенні професійних завдань. Плюралізм, демократизм, гуманістичні цінності, спрямованість на самореалізацію в умовах соціальних криз стають пріоритетними в організації освітнього процесу закладів вищої освіти (далі – ЗВО).

Проблеми системи освіти щодо якісної підготовки фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах воєнного стану, з якими стикаються ЗВО, включають – зростання складності педагогічної діяльності, недостатнє методичне забезпечення для розвитку професійної компетентності, відсутність належної матеріально-технічної бази, просторову обмеженість та релокацію організації освітнього процесу. Питання удосконалення методичної організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи залишається актуальним, вимагає системного аналізу та комплексного рішення в реаліях цифрового суспільства в умовах соціальної турбулентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток фундаментальних засад функціонування системи освіти та її перспектив у глобальному європейському просторі здійснили такі вчені, як В. Андрущенко, Ф. Ващук, О. Безпалько, Н. Рідей. Дослідженням світових тенденцій розвитку цифрової культури, умінням та навичкам самостійно, критично та безпечно користуватися інформаційно-комунікаційними технологіями для задоволення потреб у спілкуванні, для виконання професійних обов'язків та відпочинку присвячені праці таких науковців, як О. Базелюк, Л. Гаврілова, О. Струтинська, Я. Топольник.

Науково-теоретичні розвідки та практичні дослідження методичних засад підготовки бакалаврів інформаційної, бібліотечної справи здійснено низкою провідних вітчизняних науковців, а саме: аналізуючи розвиток цифрових компетентностей студентів, І. Давидова та О. Мар'їна [3], наголошують на оновленні бібліотечної освіти, підготовці кадрів, які здатні розвивати адекватну сучасному стану розвитку суспільства соціальну практику; формуванню soft skills і компетенцій у здобувачів освіти та проблемам їхньої адаптації до професійної діяльності присвячено наукові праці М. Цілиної [10], яка розкриває застосування методів активної педагогіки, «методів участі»: рольових ігор, обговорення та аналізу проблемних ситуацій, впровадження проектної діяльності, проблемного підходу; окреслюючи інноваційні методи викладання в умовах змішаного навчання, О. Пшенична, Д. Просяна, С. Сівак [7] доводять, що інструментарій хмарних технологій дає змогу урізноманітнити освітню діяльність студентів, активізує увагу, сприяє доступності, підвищенню якості навчання; на прикладі

краєзнавчих електронних ресурсів Є. Забіянов [4] обґрунтував перспективи та ефективність використання в освітньому процесі цифрових технологій бібліотек задля корпоративної та міжінституційної колаборації; успішні практики використання цифрових технологій для забезпечення міждисциплінарності в освітньо-професійні програмі «Інтернет-журналістика та блогінг» розкрито Н. Бачинською [1]; О. Матвієнко та М. Цивін [5; 6] аналізують інформаційну діяльність у веб-середовищі та визнають його інноваційним щодо відповідного змісту освіти внаслідок цифрових трансформацій, науковці також наголошують на навчально-виховному спрямуванні вищої освіти, перспективності розвитку hard skills та soft skills як методів утворення цілісності освітнього процесу та забезпечення ефективної співпраці зі стейкхолдерами; О. Блашків та Н. Ліщинська [2] доводять, що «гейміфікація» освітнього процесу в цифровому суспільстві стає конкурентом традиційним методикам, підвищує якість професійної підготовки здобувачів освіти.

Методологічні та теоретичні засади організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів та освітнього процесу розкрито в наукових працях дослідників освітньої політики якості та безпеки життєдіяльності соціокультурних форм ЗВО під керівництвом Н. Рідей [11; 12; 13; 14].

Дослідження виконано в межах НДР: 0122U000046 «Освітня політика якості й безпеки життєдіяльності соціокультурних форм для сталого розвитку України» УДУ імені Михайла Драгоманова.

Мета статті полягає в аналізі методичних аспектів організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах цифрової трансформації освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Дослідження наукових доробок провідних представників інформаційної, бібліотечної та архівної галузі щодо удосконалення методичного забезпечення фахової підготовки майбутніх бакалаврів базуються на аналізі сучасних вимог до підготовки здобувачів освіти, оцінюванні стану освітніх інформаційно-комунікаційних технологій, врахуванні потреб стейкхолдерів. Реформування освіти в Україні спрямовано на євроінтеграцію, цифровізацію, потребує підвищення ефективності підготовки майбутніх бакалаврів, розроблення цілісної системи методів, що поєднує традиційні та інноваційні засоби організації освітнього процесу. Суперечності між рівнем впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та вимогами до організації освітнього простору вирішуються через інтеграцію змісту освіти, спрямовану на формування нових компетентностей. Невідповідності пов'язані з:

- відставанням системи управління освітнім процесом від вимог суспільства;
- актуальністю міждисциплінарної та міжгалузевої інтеграції та відсутністю дієвих механізмів їхньої реалізації;

- можливостями інформаційно-комунікаційних технологій та їхнім нереалізованим потенціалом в освітньому просторі;
- необхідністю модернізації методичного забезпечення освітнього процесу та ресурсною базою закладу вищої освіти.

Для підвищення конкурентоспроможності фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи, зауважує Н. Бачинська, актуальним стає введенням до освітнього процесу міждисциплінарних освітніх програм: «Пропозиція освітньо-професійної програми «Інтернет-журналістика та блогінг» за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» передбачає опанування знаннями, що належать до спеціальностей 061 Журналістика та 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, які визначають її предметну область та інтеграцію змісту освіти в цих галузях» [1, С. 132]. Здобувач освіти за цією освітньо-професійною програмою вивчатиме основні поняття (інформаційні ресурси та продукти, соціальні комунікації), їхній взаємозв'язок у межах міждисциплінарного та міжгалузевого підходу, в умовах активного використання інформаційно-комунікаційних технологій. Отже, розвиток професійних компетентностей включатиме документно-комунікативні та журналістські складові як приклад інтеграційної діяльності в організації освітнього процесу.

Для вирішення виявлених протиріч у системі освіти необхідно проаналізувати сучасні організаційні умови, методичні засоби, інформаційний супровід, технологічне забезпечення підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Наприклад, Є. Забіянов зауважує, що «узагальнення зарубіжного досвіду й перспективних вітчизняних практик використання в освітньому процесі кращих електронних бібліотечних ресурсів дає змогу обґрунтувати корпоративну та міжінституційну колаборацію як ефективний підхід у реалізації таких проєктів» [4, С. 84].

Навіть комплексне використання інноваційних комунікаційних технологій, цифрових засобів, без ґрунтовних методичних рекомендацій не сприяє формуванню нових фахових навичок та знань, які здатні відповідати вимогам сучасного цифрового суспільства. Розроблення сучасного методичного забезпечення підготовки здобувачів освіти сприятиме реалізації їхнього потенціалу та має ґрунтуватися на фундаментальних принципах, які визначають єдність логіки та теорії пізнання, зв'язок між теорією та практикою, готують особистість до усвідомлення неперервності навчання. І. Давидова та О. Мар'їна, актуалізуючі проблематику модернізації бібліотечної освіти та підвищення кваліфікації, наголошують, що рішення зазначеної ситуації пов'язано «...з усвідомленням і розумінням необхідності підготовки кадрів, котрі вже сьогодні мають формувати нову роль і місце бібліотеки як соціокомунікаційної структури в суспільній системі та процесах регулювання соціальних відносин» [3, С. 100]. Майбутні фахівці мають відтворювати адекватну цифровому суспільству соціальну практику, модерні-

зувати підходи щодо розвитку інформаційної культури, навичок комунікацій різних груп, спільнот, особистостей, з метою забезпечення сучасних зв'язків у соціально-економічній, політичній та духовній життєдіяльності суспільства.

З появою цифрових інформаційно-комунікаційних технологій освітній процес переходить на новий рівень, стає більш доступним для широких верств населення, проте не відмовляється від традиційних освітніх парадигм, а модернізує та доповнює їх. Радикальні цифрові нововведення часто не призводять до позитивних змін у методах організації навчання, не враховують потреб та можливостей вразливих категорій громадян, очікують від здобувачів освіти високого рівня самомотивації та самоорганізації, але не досягають успіху через психологічну несформованість особистості.

Причини відсутності системного підходу до розроблення сучасного методичного забезпечення фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи включають складність впровадження альтернативних методів навчання та взаємодії між педагогами та студентами; матеріально-технічні проблеми під час розроблення інтегрованих електронних освітніх платформ, які б забезпечували персоналізовану освітню траєкторію здобувачів освіти; необхідність змін в освітній політиці, переорієнтація на якість, безпеку, доступність освіти, увагу до індивідуальних потреб студентів в умовах цивілізаційних викликів. Система вищої освіти має більше переваг та можливостей, ніж неформальне навчання, але для розвитку «гнучких навичок», потрібно прагнути до усвідомленого самовдосконалення, неперервного набуття нових умінь, навичок, компетентностей. На думку М. Цілиної, «...у навчанні варто робити акценти саме на активній педагогіці, оскільки для отримання цих навичок необхідні й активні методи, або «методи участі»: рольова гра, обговорення та аналіз ситуації тощо. Для розвитку «гнучких навичок» у процесі здобуття вищої освіти актуальним є впровадження проєктної діяльності, пов'язаної з навчальною програмою, що дає змогу практично застосовувати отримані знання, а також проблемний підхід зі звертанням до реальності та повсякденних викликів, з якими студенти стикаються щодня» [10, С. 158].

Для впровадження нової освітньої політики необхідно удосконалювати традиційні методи міжособистісні взаємодії педагога та студента, доповнюючи їх сучасними цифровими засобами. Наприклад, О. Блашків та Н. Ліщинська вважають, що «гейміфікація» як потенційний конкурент традиційним методикам, як метод навчання та засіб організації освітнього середовища сприятиме підвищенню якості фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, рівня їхньої задоволеності навчанням. «Моделюючи процеси розв'язання віртуальних проблем чи симулюючи реальні життєві ситуації, учасники ігрового процесу навчаються співпрацювати через змагання, долати перешкоди, виконувати місії, накопичувати завдання, досягати індивідуального прогресу і для себе, і для командного успіху» [2, С. 22].

У процесі вивчення проблеми методичного забезпечення фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи виявлено актуальність формування в здобувачів освіти усвідомленого переходу до неперервної освіти як важливого чинника професійного зростання та самовдосконалення.

Освітні інновації, такі як індивідуальна освітня траєкторія, персоніфіковані методи, освітні онлайн-платформи переорієнтовують здобувачів освіти з пасивного споживання інформації до активного пошуку та критичного аналізу знань, мотивують до самоорганізації: вибору темпу та форм навчання, мети, освітніх ресурсів. Методики особистісно орієнтованого навчання в умовах інформаційного суспільства також розширюють можливості підвищення ефективності системи інклюзивної освіти. Їхнє використання в підготовці фахівців різних галузей є досить поширеним, але проблеми виникають під час модернізації методик засобами цифрових технологій.

Особистісно орієнтоване навчання включає проблемно-орієнтовані, проектно-орієнтовані методики для розвитку креативного, критичного мислення, навички самоосвіти, ігрові технології. Включення цих методик у систему методичного забезпечення фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи сприятиме гармонійному розвитку особистості: емоцій, інтелекту, комунікативних навичок, особистісних цінностей, соціальних норм. Проблемно-орієнтовані методики сприяють підвищенню рівня засвоєння навчального матеріалу, формуванню практичних навичок, внутрішньої мотивації, вмінь адаптувати знання до нових ситуацій, мислити за аналогією, розуміти причинно-наслідкові зв'язки. У виборі методів фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи необхідно поєднувати традиційні та інноваційні підходи для формування креативної особистості у творчій діяльності.

Ефективність індивідуальних та групових методів залежить від врахування психологічних якостей особистості здобувача освіти, особливостей засвоєння нової інформації, навичок систематизувати отримані знання, співпрацювати в колективі для вирішення спільних завдань, створювати власний продукт. Метою освітнього процесу є формування відповідальності, творчого підходу до вирішення професійних завдань, навичок прийняття оперативних та ефективних рішень, – евристичного мислення, ефективним методом розвитку якого є впровадження проблемно-пошукового навчання. Методи проблемного викладання сприяють розвитку навичок самостійного розв'язання проблем, удосконалюючи наукове мислення та критичне ставлення до інформації. Евристичні методи, колективне або самостійне виявлення та формулювання проблеми, розв'язання проблемної ситуації на лекційних та практичних заняттях розвивають комунікативні здібності, самостійність та креативність студентів.

Аналізуючи етапи фахової підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи необхідно звертати увагу на зв'язок між різними формами навчання, ускладненням та поглибленням знань, їхнім перетворенням у систему навичок, умінь та компетентностей, удосконаленням особистісних якостей, мотивацією до навчання, активним сприймання навчального матеріалу, його узагальненням. Ефективність фахової підготовки залежить від прямих та зворотних зв'язків із педагогом задля своєчасного усунення труднощів у засвоєнні нової інформації, за необхідності повернення до актуалізації опорних знань, підтримки та мотивації з боку викладача, що також дає змогу індивідуалізувати навчальний процес. Адаптація до вивчення певної дисципліни передбачає актуалізацію знань та врахування індивідуальних особливостей здобувача освіти для організації індивідуального навчання під час якої усвідомлюється мета, практичне значення навчання та окреслюються компетентності. Структура навчального матеріалу представлена з допомогою цифрових технологій сприятиме більш ефективному його засвоєнню, усвідомленню системи знань та умінь під час вивчення нової інформації, ідентифікації спрямованої на практичне застосування в професійній діяльності.

Зростаючі вимоги до фахової підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, збільшення обсягу знань в умовах скорочення часу на їхнього вивчення, потребують пошуку інноваційних методів для інтенсифікації освітнього процесу. Наприклад, проблемно-модульні технології як засіб індивідуалізації навчання передбачає діяльнісний підхід, оперативність, чітку структурованість знань, гнучкості, високий рівень мотивації здобувача освіти, усвідомлення мети та систематичне консультування з викладачем. Модуль може розглядатися як самостійна частина освітнього процесу з власним методичним забезпеченням та технологією навчання; або як інтеграційний засіб для різних видів навчальної діяльності, поєднання контролю та самоконтролю, стимулювання активності здобувача освіти, розвиток рефлексії. Освітній процес має бути засобом підтримання особистісного зростання майбутнього бакалавра, розвитку його професійних компетентностей, креативності, практичних умінь.

Групова та колективна організація освітнього процесу важлива для засвоєння навичок спільної взаємодії та співпраці між здобувачами освіти для організації спільних досліджень, досягнення нових результатів, критичного оцінювання власних досягнень та вдосконалення особистісних професійних компетентностей. Розвиток колективних компетентностей є важливими для розбудови громадянського суспільства, принципів учасницької демократії. Індивідуальний розвиток майбутнього бакалавра з інформаційної, бібліотечної та архівної справи стає підґрунтям для успішного кар'єрного зростання. Раціональне співвідношення особистісних, групових та колективних методів навчання в організації освітнього середовища ЗВО передбачає взаємодію та

взаємовплив організаційних підсистем, як цілісних структурних елементів, що працюють на досягнення спільного результату – забезпечення якості освітнього процесу.

Організаційні умови професійної системи освіти мають відповідати нормативно-законодавчим документам та державним стандартам; сприяти модернізації змісту навчання та розробленню інноваційних моделей навчання на основі інформаційно-комунікаційних технологій; мотивувати до навчання, підвищувати навчально-пізнавальну активність, комунікаційні та креативні навички, забезпечувати психологічний комфорт. Організаційно-педагогічні умови впливають на результативність впровадження інноваційних методів, забезпечують реалізацію педагогічних методик, ефективність освітнього процесу, охоплюють інформаційно-комунікаційні технології, розроблення навчально-методичних матеріалів, психолого-педагогічні заходи. На думку О. Матвієнко та М. Цивіна, особливої уваги у ЗВО потребує не тільки освітня діяльність, але й виховання здобувачів освіти задля розвитку «м'яких навичок» (soft skills), «...значна кількість заходів та організаційних форм, які явно й опосередковано формують «м'які навички», наявні сьогодні в університетському середовищі – від студентського самоврядування до майстер-класів провідних фахівців, тренінгів, де в процесі спільної діяльності відбувається спілкування, самонавчання і саморозвиток майбутнього фахівця» [5, С. 158]. Отже, набуття навичок «hard skills» та «soft skills» сприятимуть цілісності організації освітнього процесу ЗВО, практичну спрямованість професійної підготовки, тісну співпрацю з роботодавцями.

Фахова підготовка бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи як цілісна система залежить від ефективності впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, які в умовах дистанційного та змішаного навчання сприяють створенню доступного цифрового освітнього простору, студентоцентрованого середовища та модернізації методів навчання. Як влучно зауважують О. Матвієнко та М. Цивін, «модель фахівця з інформаційної діяльності у веб-середовищі є інноваційною щодо відповідного змісту освіти та має широкі перспективи внаслідок цифрових трансформацій усіх сфер суспільного життя, спрямовує якісний розвиток системи освіти в галузі управління організацією інформаційної діяльності з використанням комп'ютерних інформаційних систем» [6, С. 66].

Відповідно до Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (2022 р.) взаємодія навчально-пізнавальної складової освітнього процесу із цифровими технологіями розширить умови формування професійних компетентностей здобувачів освіти та удосконалив цифрову компетентність як здобувачів освіти, так і викладачів; об'єднає традиційні та інноваційно методи навчання [9].

Не можна не погодитися з авторським колективом дослідників інноваційних методів викладання навчальних дисциплін з інформаційної, бібліотеч-

ної та архівної справи в умовах змішаного навчання О. Пшеничною, Д. Просяною та С. Сівак, що впровадження дистанційного навчання вимагало оперативного вивчення цифрових ресурсів, активне використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій збагатили та урізноманітнили інструментарій методичного забезпечення освітнього процесу здобувачів освіти, мотивували їх, «...сприяли доступності навчальної інформації та її кращому запам'ятовуванню, підвищенню якості навчання. Хмарні сервіси забезпечили технологічне підґрунтя для використання під час викладання навчальної дисципліни «Стандартизація в інформаційній, бібліотечній та архівній справі» таких інноваційних методів, як метод шестикутного навчання, баскет-метод, дерево рішень тощо» [7, С. 120-121].

Доступність мережі Інтернет, хмарних технологій, мультимедійних засобів, відповідного програмного забезпечення, інформаційно-освітніх ресурсів сприяє вдосконаленню методів дистанційного навчання, робить освіту доступною для вразливих верств населення в умовах воєнного стану, мотивуючі здобувачів освіти до навчально-пізнавальної активності, самостійної роботи, зберігаючи неперервність освітнього процесу. Створення сприятливого цифрового освітнього середовища для фахової підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи передбачає: наявність відповідного технічного обладнання та програмного забезпечення; мультимедійну техніку для створення корпоративної мережі; систему засобів протидії кіберзагрозам та витоку конфіденційної інформації; вдосконалення інформаційної інфраструктури для публічної інформації, доступної широкому колу зацікавлених користувачів; обмін педагогічним досвідом; розміщення освітньо-наукової інформації; інтерактивне спілкування; оприлюднення наукових та навчальних досягнень.

Заклади вищої освіти, матеріально-технічна база яких забезпечує доступ до інформаційно-комунікаційних технологій у лекційних аудиторіях, читальних залах, лабораторіях сприяє ефективному впровадженню інноваційних методів фахової підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; застосуванню різних видів педагогічних методик для яких потрібне мультимедійне обладнання, засоби створення віртуальної реальності. Важливою умовою забезпечення якості освіти майбутніх бакалаврів є популяризація наукової та інноваційної діяльності, методичне забезпечення якої повинно відповідати нормативно-правовим документам та державним стандартам, що регулюють дослідницькі процеси.

Висновки. Методичний супровід навчання в інформаційному суспільстві потребує впровадження випереджувальних педагогічних методик здатних в умовах цивілізаційних викликів забезпечувати неперервність освітнього процесу засобами мережі Інтернет, хмарних технологій, дистанційного навчання. Ефективність підготовки фахівця з інформаційної, бібліотечної та архівної справи визначається нормативно-законодавчими документами та

державними стандартами, які вимагають глибоких теоретичних знань і практичних навичок, розуміння тенденцій розвитку професійної галузі, евристичного мислення, системного аналізу, швидких адаптацій до змін.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у розробленні інноваційних педагогічних методик підвищить якість навчання, мотивацію здобувачів освіти, засвоєння професійних умінь та навичок, комунікативну мобільність. Доступність цифрового освітнього простору стимулює активність здобувачів освіти, сприяє їхній взаємодії з викладачами, розвитку креативності, критичного мислення, системи інтегрованих знань, міждисциплінарних та міжгалузевих зв'язків, систематизації інформації для ефективного виконання професійних обов'язків. Для забезпечення пріоритетності впровадження інноваційних методів фахової підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи актуальним залишається цифровізація освітнього процесу у ЗВО.

Література:

1. Бачинська Н. Освітньо-професійна програма «Інтернет-журналістика та блогінг»: міждисциплінарність у змісті спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. № 10. С. 126-136. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269486> (дата звернення: 21.01.2024).
2. Блашків О., Ліщинська Н. Контекстуальні чинники та мотиваційні можливості технології гейміфікації під час вивчення навчальної дисципліни «Масова комунікація та інформація». *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 11. С. 16-23. URL: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.11\(328\)](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.11(328)) (дата звернення: 21.01.2024).
3. Давидова І., Мар'їна О. Розвиток цифрових компетентностей студентів бібліотечних спеціальностей. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2020. № 6. С. 97-104. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.6.2020.218614> (дата звернення: 21.01.2024).
4. Забіянов Є. Краєзнавчі електронні ресурси в освітньому процесі. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2021. № 8. С. 74-90. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.8.2021.247586> (дата звернення: 11.02.2024).
5. Матвієнко О., Цивін М. «Управління документацією у цифровому середовищі» – освітньо-професійна програма цифрового спрямування. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. № 10. С. 151-164. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269490> (дата звернення: 21.02.2024).
6. Матвієнко О., Цивін М. «Цифрові» професії інформаційного фахівця: освітні перспективи і вимоги ринку праці. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2021. № 7. С. 58-70. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.7.2021.233279> (дата звернення: 01.03.2024).
7. Пшенична О., Просяна Д., Сівак С. Інноваційні методи викладання навчальної дисципліни «стандартизація в інформаційній, бібліотечній та архівній справі» в умовах змішаного навчання. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2021. №8. С. 117-126. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.8.2021.247589> (дата звернення: 22.01.2024).
8. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 № 1378. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/029-Inform.bibliot.ta.arkh.sprbakalavr.28.07.pdf> (дата звернення: 22.02.2024).

9. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 09.01.2024).

10. Цілина М. Формування soft skills і компетенцій у здобувачів вищої освіти як підґрунтя адаптації майбутніх фахівців до професійної діяльності. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2023. № 11. С. 156-166. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.11.2023.282675> (дата звернення: 20.02.2024).

11. Ridei N., Khodunova V., Voronova G., Tsymbal S., Bondar N. A social and philosophical analysis of the values of European education. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(58). P. 194-201. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.58.10.21> (дата звернення: 22.02.2024).

12. Ridei N., Tytova N., Humeniuk T., Ishchenko S., Sheremetieva S. The main ways to solve the problems of document management in higher education (the Ukrainian case). *Amazonia Investiga*. 2023. № 12(61). P. 212-223.

13. Ridei N., Tytova N., Kanova L., Slonovska O., Panchenko L. Educational policy of life quality of social and cultural forms of the educational organization throughout life. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(56). P. 73-81.

14. Ridei N., Tytova N., Sydorenko T., Tsymbal S., Liashenko M. Changes in the semantic profile to evaluate the quality and safety of life. *Amazonia Investiga*. 2023. № 12(71). P. 242-251. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.71.11.21> (дата звернення: 22.02.2024).

References:

1. Bachynska, N. (2022). Osvitno-profesiina prohrama «Internet-zhurnalistyka ta blohinh»: mizhdystsyplinarnist u zmisti spetsialnosti «Informatsiina, bibliotchna ta arkhivna sprava» [Educational and professional program "Internet journalism and blogging": interdisciplinarity in the content of the specialty "Information, library and archival affairs"]. *Ukrainian Journal of Library Science and Information Sciences*, (10), 126-136. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269486> [in Ukrainian].

2. Blashkiv O., Lishchynska N. (2023). Kontekstualni chynnyky ta motyvatsiini mozhlyvosti tekhnolohii heimifikatsii pid chas vyvchennia navchalnoi dystsypliny "Masova komunikatsiia ta informatsiia" [Contextual factors and motivational possibilities of gamification technology during the study of the educational discipline "Mass Communication and Information"]. *Bulletin of the Book Chamber*, (11), 16-23. URL: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.11\(328\)](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.11(328)) [in Ukrainian].

3. Davydova, I., & Marina, O. (2020). Rozvytok tsyfrovyykh kompetentnostei studentiv biblioteknykh spetsialnostei [Development of digital competences of students of library specialties]. *Ukrainian Journal of Library Science and Information Sciences*, (6), 97-104. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.6.2020.218614> [in Ukrainian].

4. Zabiianov, Ye. (2021). Kraieznavchi elektronni resursy v osvithomu protsesi [Local history electronic resources in the educational process]. *Ukrainian Journal of Library Science and Information Sciences*, (8), 74-90. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.8.2021.247586> [in Ukrainian].

5. Matviienko, O., & Tsyvin, M. (2021). «Tsyfrovi» profesii informatsiinoho fakhivtsia: osvithni perspektyvy i vymohy rynku pratsi ["Digital" professions of an information specialist: educational prospects and labor market requirements]. *Ukrainian Journal of Library Science and Information Sciences*, (7), 58-70. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.7.2021.233279> [in Ukrainian].

6. Matviienko, O., & Tsyvin, M. (2022). «Upravlinnia dokumentatsiieiu u tsyfrovomu seredovyschi» – osvithno-profesiina prohrama tsyfrovoho spriamuvannia ["Documentation management in a digital environment" is an educational and professional program of digital orientation]. *Ukrainian Journal of Library Science and Information Sciences*, (10), 151-164. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269490> [in Ukrainian].

7. Pshenychna, O., Prosiana, D., & Sivak, S. (2021). Innovatsiini metody vykladannia navchalnoi dystsypliny «standartyzatsiia v informatsiinii, bibliotekhnii ta arkhivnii spravi» v umovakh zmishanoho navchannia [Innovative methods of teaching the academic discipline "standardization in information, library and archival work" in conditions of mixed learning]. *Ukrainian Journal of Library Science and Information Sciences*, (8), 117-126. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.8.2021.247589> [in Ukrainian].

8. Standart vyshchoi osvity Ukrainy : haluz znan 02 "Kultura i mystetstvo", spetsialnist 029 "Informatsiina, bibliotekna ta arkhivna sprava", № 1378 [Standard of higher education of Ukraine: field of knowledge 02 "Culture and art", specialty 029 "Information, library and archival affairs", № 1378]. (2018). Ministry of Education and Science of Ukraine. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/029-In-form.bibliot.ta.arh.spr-bakalavr.28.07.pdf> [in Ukrainian].

9. Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022-2032 roky, № 286-r [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2022-2032, № 286-r]. (2022). Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

10. Tsilyna, M. (2023). Formuvannia soft skills i kompetentsii u zdobuvachiv vyshchoi osvity yak pidgruntia adaptatsii maibutnikh fakhivtsiv do profesiinoi diialnosti [The formation of soft skills and competencies in higher education graduates as a basis for the adaptation of future specialists to professional activities]. *Ukrainian Journal of Library Science and Information Sciences*, (11), 156-166. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.11.2023.282675> [in Ukrainian].

11. Ridei, N., Khodunova V., Voronova, G., Tsymbal, S. & Bondar, N. (2022). A social and philosophical analysis of the values of European education. *Amazonia Investiga*. 11(58). P. 194-201. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.58.10.21> [in English].

12. Ridei, N., Tytova, N., Humeniuk, T., Ishchenko, S. & Sheremetieva, S. (2023). The main ways to solve the problems of document management in higher education (the Ukrainian case). *Amazonia Investiga*, 12(61), 212-223 [in English].

13. Ridei, N., Tytova, N., Kanova, L., Slonovska, O. & Panchenko, L. (2022). Educational policy of life quality of social and cultural forms of the educational organization throughout life. *Amazonia Investiga*, 11(56), 73-81 [in English].

14. Ridei, N., Tytova, N., Sydorenko, T., Tsymbal, S. & Liashenko, M. (2023). Changes in the semantic profile to evaluate the quality and safety of life. *Amazonia Investiga*, 12(71), 242-251. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.71.11.21> [in English].